

20 Απριλίου 2015

Ελληνικό ποδόσφαιρο: συμφέροντα, εξαρτήσεις, παθογένειες

/ [Πεμπουσά· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Αποτελεί κοινή διαπίστωση πως, εδώ και πολύν καιρό, το ποδόσφαιρό μας νοσεί βαρύτατα και ζει αναπνέοντας με τις τελευταίες ανάσες που τού απέμειναν πριν να βυθιστεί ολοκληρωτικά στο κώμα της πλήρους ανυποληψίας. Νοσεί, όχι μόνο από μία, αλλά από ένα σύμπλεγμα νόσων

που, όπως όλες οι σοβαρές ασθένειες, εξαντλούν τα υγιή κύτταρα και ευνοούν να επιβιώνουν τα παράσιτα.

1. Ανεπαρκής ποδοσφαιρική αρχή, με παντελή έλλειψη σχεδιασμού και οράματος, αναξιοκρατία και αδιαφάνεια, κλονισμένη αξιοπιστία ποδοσφαιρικών θεσμών και οργάνων, πελατειακές σχέσεις και επιλεκτική εφαρμογή των νόμων και των κανονισμών, είναι κάποιες από τις ασθένειες. Αγωνιστική καχεξία, φτωχό θέαμα και έλλειψη συναγωνισμού, άδειες κερκίδες στα γήπεδα, καταγγελίες για συναλλαγές και δράση παρασκηνίου, καχυποψία των φιλάθλων που οδηγεί σε ακραίες αντιδράσεις, είναι μερικά από τα συμπτώματα αυτών των ασθενειών.

Τη νοσηρή αυτή κατάσταση, στην οποία έχει περιέλθει το ποδόσφαιρο στη χώρα μας, την καταγράφει ασφαλώς η εδραία πεποίθηση σύμπαντος του φίλαθλου κοινού, αλλά την επιβεβαιώνουν αδιάψευστα και οι αριθμοί από την ετήσια έκθεση της ΟΥΕΦΑ, όπου το ελληνικό ποδόσφαιρο κατατάσσεται στα τελευταία του ευρωπαϊκού ποδοσφαιρικού χάρτη καθώς, ανάμεσα στα 728 clubs πρώτης κατηγορίας, οι ΠΑΕ της ελληνικής super league καταλαμβάνουν θέσεις απογοητευτικές στους 5 δείκτες : «μέσος όρος εισιτηρίων», «ρυθμός ανάπτυξης και αύξησης εσόδων», «ποσοστό για συμβόλαια και μισθούς επί των συνολικών εσόδων», «κέρδη-ζημίες» και «καθαρή θέση εταιρείας», με βάση τους οποίους αξιολογούνται οι ομάδες και συντάσσεται η έκθεση από την διεύθυνση licensing και financial fair play της ευρωπαϊκής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας.

2. Θεωρώ, όμως, πως οι ασθένειες αυτές είναι παρεπόμενες και τα συμπτώματα δευτερογενή. Κατά τη γνώμη μου, αν θέλουμε να αναζητήσουμε την πρωτογενή ασθένεια, αυτήν που παράγει τις υπόλοιπες και προκαλεί τα συμπτώματα, δηλαδή την **παθογένεια**, με τη μεγάλη διάρκεια που την κάνει να μην είναι μια περαστική ασθένεια, αλλά χρόνια, διαρκής και, εν τέλει **μόνιμη**, στην οποία δεν ανθίσταται ο οργανισμός του ελληνικού ποδοσφαίρου, γιατί έχει εθιστεί και είναι χαραγμένη βαθιά στο γενότυπό του, στο DNA του, αυτή η ασθένεια είναι **η σχέση κηδεμονίας και εξάρτησης** που το χαρακτηρίζει και το διαφεντεύει.

Η σχέση αυτή, διαχρονική στην ιστορία του ποδοσφαίρου μας, με διαφορετικές ίσως εκδοχές, οδήγησε σταδιακά στην απόλυτη **αποδόμηση της νόμιμης και θεσμικής άσκησης εξουσίας** στο ποδοσφαιρικό μας τοπίο και την **μεθοδευμένη υποκατάστασή της από ιδιοτελή και έκνομα εξωθεσμικά κέντρα.**

3. Στη σχέση αυτής της άτυπης επιτροπείας που δρα στο παρασκήνιο, υπάρχει ο κηδεμόνας-εξουσιαστής και ο κηδεμονευόμενος-εξουσιαζόμενος. Το ρόλο του πρώτου τον διεκδίκησαν, παλιότερα τα κόμματα, την τελευταία εικοσαετία οι

μεγαλοπαράγοντες. Στο ρόλο του δεύτερου υπήρχε πάντοτε μιά πρόθυμα υποταγμένη και εθελόδουλη ΕΠΟ.

Από την καθιέρωση του επαγγελματικού ποδοσφαίρου και μετά, τη δεκαετία του '80, όταν τα κόμματα αντιλήφθηκαν πως ο χώρος του αθλητισμού, και ειδικότερα του ποδοσφαίρου, αποτελεί μια ευρύτατη δεξαμενή ψήφων, ο κομματισμός εναγκαλίστηκε μέχρις ασφυξίας τον αθλητισμό. Οι αρχαιρεσίες στις αθλητικές ομοσπονδίες ήταν μιά προέκταση της κομματικής αντιπαράθεσης και η εκλογή φίλα προσκείμενης διοίκησης ήταν επιβεβαίωση κομματικής κυριαρχίας.

Ήταν τότε που στην υγιή μερίδα των φιλάθλων επικράτησε ο καλοπροαίρετος αφορισμός **«μακριά η πολιτική από τον αθλητισμό»**. Βέβαια, άλλο ο (αποβλητέος) κομματισμός και άλλο η (επιβαλλόμενη) ύπαρξη πολιτικής στον αθλητισμό. Κάθε νουνεχής φίλαθλος αποκηρύσσει την τακτική των κομματικών αγκυλώσεων, συγχρόνως όμως απαιτεί από τους κυβερνώντες να έχουν πολιτική άποψη και αντίστοιχο σχεδιασμό για τον αθλητισμό, να τα διακηρύσσουν δημόσια και δεσμευτικά ως κυβερνητικό πρόγραμμα και να τα υλοποιούν όταν γίνονται κυβέρνηση.

Δυστυχώς, με ελάχιστες και πρόσκαιρες εξαιρέσεις, διαχρονικά έλειψε η πολιτική στον αθλητισμό. Ανέξοδη ρητορεία και ωραιολογίες πριν τις εκλογές και μετά ατολμία, αναποφασιστικότητα, αντιφατική στάση και συμβιβασμοί στο όνομα της προσωπικής πολιτικής επιβίωσης. «Ήπια προσαρμογή», θα λέγαμε, με τη σύγχρονη πολιτική ορολογία.

Τα πράγματα άλλαξαν, επί τα χείρω, όταν η «πελατεία» του ποδοσφαίρου μπήκε στο στόχαστρο προσώπων και σχηματισμών πολύ πιο σκληρών από τα κόμματα, για τα οποία τουλάχιστον υπήρχε ένας έλεγχος από την λίαν ευάριθμη εγχώρια «κοινωνία του ποδοσφαίρου» αφού δρούσαν στο προσκήνιο, σε αντίθεση με τα σύγχρονα «αφεντικά» που, εξωθεσμικά καθώς είναι, δρούν αφανώς και ανέλεγκτα.

Όταν επιχειρηματίες, τζογαδόροι, VIPS και υπόκοσμος, αντιλήφθηκαν ότι οι τεράστιες μάζες των ανθρώπων που παθιάζονται με το ποδόσφαιρο και με την ομάδα τους αποτελούν συγχρόνως και τεράστιες κερδοφόρες αγορές, αλλά – επίσης, πολύ σημαντικό- και τεράστια ασπίδα προστασίας από έναν αφοσιωμένο «στρατό», το ποδόσφαιρο έγινε ένα **«παιχνίδι εξουσίας», μιά υπόθεση διαπλοκής, οικονομικών συμφερόντων, πεδίο πολιτικής και ιδεολογικής εκμετάλλευσης**. Επικράτησε, τηρουμένων των αναλογιών, αυτό που αποτελεί την πεμπτουσία της σύγχρονης αντίληψης για την «αγορά». Δηλαδή, να κατακτά, να αλώνει, να κουρσεύει οτιδήποτε αποτελεί προϊόν που μπορεί να πουληθεί στις μάζες.

4. Κι αν για τον ρόλο του κηδεμόνα, μετά την περίοδο της επιτροπείας των κομμάτων, την τελευταία εικοσαετία (1995 – 2015), στην μ.Α. («μετά Αλεξανδρούπολη») εποχή, υπάρχει διαρκής διαγκωνισμός και διεκδίκηση από μεγαλοπαράγοντες, στο ρόλο του «υπό κηδεμονία» υπήρχε σταθερά η ΕΠΟ. Μιά ΕΠΟ πρόθυμη να εκποιήσει και το τελευταίο απομεινάρι αυτοτέλειας και ανεξαρτησίας σκέψης και δράσης υπέρ των εξωθεσμικών προστατών της, στους οποίους και οφείλει την εκλογή της. Ασκώντας απλή διαχείριση, κι αυτή άτολμη, με αδρανή αντανάκλαστικά και σε «αναμονή οδηγιών» για κάθε της ενέργεια, με αναλώσιμους Προέδρους και Διοικητικά Συμβούλια, έχει διασυρθεί και απαξιωθεί στην κοινή γνώμη, η οποία της καταλογίζει φαυλότητα και τη θεωρεί προϊόν εκμαυλισμού συνειδήσεων. Για τη διατήρηση της ακρωτηριασμένης εξουσίας της, για μεν το εξωτερικό επιστρατεύει όποτε νιώθει «στριμωγμένη» την αυθαίρετη ερμηνεία και επιλεκτική (« α λα κάρτ») εφαρμογή του περίφημου «αυτοδιοίκητου», για δε το εσωτερικό τις πιέσεις και τις προσφορές «ανταλλαγμάτων» προς ευνουχισμένους εκλέκτορες ενός αντιδημοκρατικά περιορισμένου εκλεκτορικού σώματος, με ελάχιστες απομένουσες αντιστάσεις αξιοπρέπειας.

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο αποτελεί το πρώτο μέρος της εισήγησης του κ. Γιώργου Λυσαρίδη, Εκπαιδευτικού και πρώην Γενικού Γραμματέα Αθλητισμού στην ημερίδα “Ποδόσφαιρο και Έννομη Τάξη” που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Διεθνούς και Ελληνικού Αθλητικού Δικαίου, Σάββατο, 18-4-2015, ώρα στην αίθουσα «Γαλάτεια Σαράντη» του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων.